

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือว่าการพัฒนาทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดของชาติประเทศที่มีทรัพยากรมนุษย์สูงทั้งคุณภาพและปริมาณย่อมสามารถสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศชาติของตนได้เป็นอย่างมากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีคนเก่งมีความสุขพึ่งพาตนเองได้ มีจิตสำนึกในความเป็นชาติ มีหลักศาสนาและวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประชาคมไทยและประชาคมโลกให้มีความสุขสร้างสังคมแห่งปัญญาสังคมเอื้ออาทรและสังคมคุณภาพ ซึ่งวิสัยทัศน์ดังกล่าวสอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือที่เข้ามาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2450 การลูกเสือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกยอมรับเป็นเอกฉันท์ว่าเป็นกระบวนการที่สามารถพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อส่วนรวมและชาติบ้านเมืองเป็นอย่างดีและเป็นกระบวนการที่ฝึกคนให้รู้จักการเป็นประชาธิปไตยอยู่ร่วมกัน ได้อย่างมีความสุข

ในปัจจุบันปี พ.ศ. 2555 มีประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นสมาชิกของลูกเสือรวมทั้งสิ้น 157 ประเทศ และมีจำนวนลูกเสือทั่วโลกมากกว่า 27 ล้านคน ผู้ให้กำเนิดกิจการลูกเสือโลกคือ โรเบิร์ต สตีเฟนสัน สไมธ์เบเดน โพเอลล์ (Robert Stephenson Smyth Baden Powell) ณ ประเทศอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2450

สำหรับประเทศไทยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 แห่งราชวงศ์จักรี พระองค์ทรงเห็นความสำคัญของกิจการลูกเสือจึงได้ทรงพระราชทานกำเนิดกิจการลูกเสือประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2454 นับว่าเป็นประเทศที่ 3 ของโลกและพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นองค์พระประมุขของลูกเสือไทยนับว่าเป็นการวางรากฐานของกิจการลูกเสือไทยอีกด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการลูกเสือมีใจความว่า

“กิจการลูกเสือมุ่งฝึกหัดอบรมให้มีความรู้ความสามารถพิเศษให้มีระเบียบ และให้รู้จักจริงใจเห็นใจต่อผู้อื่นพร้อมทั้งถือเอาเป็นหน้าที่ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเมตตาเพื่อแผ่โดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะจึงนับว่าเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในอันที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติและสามารถจรดธงประเทศชาติให้เจริญมั่นคงต่อไปได้” (พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2521 : 2)

การลูกเสือเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งของการศึกษาแขนงหนึ่งเป็นวิชาการที่ใช้ฝึกอบรมนิสิตเด็กให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูงช่วยส่งเสริมบุคลิกลักษณะที่ดีมีลักษณะเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นในตัวเด็กซึ่งก่อให้เกิดคุณธรรมในจิตใจไม่ได้เกิดขึ้นด้วยการศึกษาจากภายนอกเหมือนวิชาอื่น ๆ ทั่วไปวิชาต่าง ๆ ในระบบลูกเสือนั้นเน้นมาจากสิ่งที่เป็นธรรมชาตินำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยไม่ให้เกิดอันตรายแก่ตัวเด็กและสังคมวิชาลูกเสือนั้นได้พยายามจัดเด็กให้เข้าใจระเบียบวินัยที่ละเอียดที่ละน้อยเด็กจะได้รับความรู้และความสนุกสนานและเกิดความเพลิดเพลินโดยไม่รู้ตัว การลูกเสือเป็นกระบวนการทางการศึกษาสำหรับเยาวชนมีวัตถุประสงค์เพื่อจะสร้างบุคลิกภาพให้เป็นคนคิดคนเก่งมีความสุข พึ่งพาตนเองได้สอดคล้องพื้นฐาน 5 ประการ คือปฏิบัติตามหลักการสำคัญของการลูกเสือที่กำเนิดขึ้น โดยผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกและยึดมั่นปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาที่ตนเคารพนับถือมีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมืองช่วยสร้างสันติภาพความเข้าใจอันดีและให้ความร่วมมือมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองเข้าร่วมในการพัฒนาสังคมด้วยการยกย่องและเคารพในเกียรติของบุคคลอื่น ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั่วโลกและเป็นวิธีการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อบนพื้นฐานของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเรียนรู้ โดยการกระทำวิธีการระบบหมู่ความก้าวหน้าของบุคคล โดยใช้หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ และเน้นกิจกรรมกลางแจ้ง

เนื่องจากกิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อเยาวชนและประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีการส่งเสริมให้มีการนำเอากิจกรรมลูกเสือเข้าไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาทุกระดับชั้นซึ่งระยะแรก ๆ ให้ผู้เรียนเข้าร่วม โดยความสมัครใจในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะต้องแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นกิจการที่น่าสนใจมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างให้เกิดระเบียบวินัยกระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้มีการเรียนการสอนเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 เป็นต้นมา ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือในประเทศไทยที่ผ่านมามีปัญหาด้านการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนได้แก่ปัญหาโรงเรียนขาดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนขาดหลักการเลือกกิจกรรมและโรงเรียนจัดกิจกรรมไม่เพียงพอรวมทั้งผู้บริหารไม่สนับสนุนให้จัดกิจกรรมลูกเสือและผู้บริหารไม่เข้าร่วมในกิจกรรมลูกเสือและจากผลการวิจัยของสว่าง โอพาริกบุตร (2530 : 86) ซึ่งศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่ามีปัญหาด้านบุคลากรคือปัญหาผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารกิจกรรมลูกเสือหาผู้เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ยากและไม่ค่อยรับผิดชอบต่อกิจกรรมลูกเสือแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือในด้านการบริหารมีผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาเยาวชนให้มีระเบียบวินัย เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข พึ่งพาตนเองได้ และมีจิตสำนึกในความเป็นไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน 4 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารกิจกรรม ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านหลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ทั้ง 4 ด้านตามตัวแปรต้น ได้แก่ตำแหน่งและประสบการณ์
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ที่มีตำแหน่ง ต่างกันมีความแตกต่างกัน
2. การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ที่มี ประสบการณ์ต่างกันมีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมลูกเสือในระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศต่อไป

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลการเปรียบเทียบและสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนากิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และสถานศึกษาอื่น ๆ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของประเทศต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารกิจกรรม
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านหลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของประชากร ดังนี้

1. **ประชากร** คือบุคลากรจำนวน 523 คน จากโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2555

2. **กลุ่มตัวอย่าง** เป็นบุคลากรจำนวน 315 คน จากโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งได้มาโดยตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan : 2542 : 148 - 149 ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 155) และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ตำแหน่ง แบ่งเป็น 2 ประเภท

- 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน
- 1.2 ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์

- 2.1 ต่ำกว่า 5 ปี
- 2.2 ตั้งแต่ 5 - 10 ปี
- 2.3 มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรใน 4 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านการบริหารกิจกรรม
- 2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
- 2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านหลักสูตร

ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่ กรกฎาคม ปีการศึกษา 2555 ถึง ตุลาคม ปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง การวางแผน ควบคุม นิเทศติดตาม และกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 ใน 4 ด้าน คือ

1. **การบริหารกิจกรรม** หมายถึง การวางแผนควบคุม การนิเทศติดตาม การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์และเงินสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดหลักสูตรในการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์สื่อการสอน เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการระดมทุนมาสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การสื่อสาร โดยการแจ้งข้อมูลข่าวสารการสื่อสารให้ชุมชนทราบถึงการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การให้บริการข้อมูลข่าวสารและการช่วยเหลือชุมชนสังคมที่เกี่ยวข้อง

2. **ด้านการพัฒนาบุคลากร** หมายถึง การบริหารงานบุคคลโดยการมอบหมาย การชี้แจงนโยบาย การวางแผน การส่งเสริมบุคลากร เช่น การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจพิจารณาให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ดำเนินการจัดให้ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและนำเสนออย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและตรงตามจุดมุ่งหมาย

4. ด้านหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อวิเคราะห์หลักสูตร การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและสนองความต้องการของลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม ซึ่งเน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อมุ่งพัฒนานิสัย ความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม กล้าแสดงออก มีการบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคม พร้อมทั้งมีการประสานงาน ใช้ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์มาร่วมจัดกิจกรรม

บุคลากร หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ มีใบประกอบวิชาชีพ ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ตำแหน่ง หมายถึง สถานภาพที่ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดในที่นี่ ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ในที่นี่แบ่งเป็นต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง เด็กชายที่ผ่านการวัดผลและประเมินผลจากกิจกรรมลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญมาแล้วที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 13 ถึง อายุย่างเข้าปีที่ 16 ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4